

Wystąpienie pokontrolne
z kontroli przeprowadzonej w Starostwie Powiatowym w Bydgoszczy
w Wydziale Geodezji i Kartografii
okres objęty kontrolą 1 stycznia 2013 r. – 30 kwietnia 2014 r.

w zakresie prawidłowości wykonywania w powiecie bydgoskim obowiązku ochrony znaków geodezyjnych, wynikającego z art. 7d ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, j.t. ze zmianami).

Na podstawie upoważnień z dnia 18 marca 2014 r. znak WSPN.I.1611.3.2014, wydanych przez Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego, w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 31 lipca 2014 r., kontrolę przeprowadzili pracownicy Wojewódzkiej Inspekcji Geodezyjnej i Kartograficznej funkcjonującej w Kujawsko – Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy:

1. Alina Pawlaczyk imienne upoważnienie Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego z dnia 18 marca 2013 r., znak WSPN.I.1611.3.2014 - członek zespołu kontrolującego
2. Jacek Rosół imienne upoważnienie Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego z dnia 18 marca 2013 r., znak WSPN.I.1611.3.2014 - kierownik zespołu kontrolujących.

W obecności:

- 1) Henryka Siudy – Geodety Powiatowego, Dyrektor Wydziału Geodezji i Kartografii,
- 2) Jerzego Zalewskiego - Kierownika Referatu – Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Tematem kontroli objęto wykonywanie w powiecie bydgoskim obowiązku ochrony znaków geodezyjnych, wynikającego z art. 7d *ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, j.t. ze zmianami, zwana dalej ustawą)*.

(kopia dokumentów – str. 1 – 3 akt kontroli)

Podstawa prawna

Art. 36 ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 7b ust. 1, pkt 2 *ustawy*.

Aktualnie kierownikiem Oddziału Kontroli Geodezyjnej i Kartograficznej (komórki ds. kontroli) w Wojewódzkiej Inspekcji Geodezyjnej i Kartograficznej jest Pani Alina Pawlaczyk.

1. Kierownik jednostki kontrolowanej

Starostą Bydgoskim jest **Pan Wojciech Porzych**, który został wybrany na to stanowisko uchwałą Rady Powiatu Bydgoskiego z dnia 2 grudnia 2010 r. Nr 3/I/10 w sprawie wyboru Starosty Bydgoskiego. **Pan Wojciech Porzych** został również wybrany ponownie na to stanowisko uchwałą Rady Powiatu Bydgoskiego z dnia 27 listopada 2014 r. Nr 3/I/14 w sprawie wyboru Starosty Bydgoskiego.

(kopia dokumentów – str. 4 – 5 akt kontroli)

2. Struktura organizacyjna Wydziału Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy

Kontrolowana jednostka, czyli Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy, mieści się przy ul. Konarskiego 1-3, 85 - 066 Bydgoszcz. Wydział Geodezji i Kartografii umiejscowiony jest przy ul. Zygmunta Augusta 16, 85-082 Bydgoszcz.

W myśl § 8 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, przyjętego Uchwałą Nr 261/XXIV/12 Rady Powiatu Bydgoskiego z dnia 20 grudnia 2012 r. (ze zmianami) Starosta jest kierownikiem Starostwa i zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Starostwa. Zgodnie z § 7 ust. 1 całokształtem pracy wydziałów kierują ich dyrektorzy, a w razie ich nieobecności zastępcy, bądź upoważnieni przez Starostę pracownicy – na zasadzie jednoosobowego kierownictwa, a zgodnie z ust. 2 tego paragrafu dyrektorzy ponoszą odpowiedzialność przed Starostą za zgodną z obowiązującymi przepisami realizację zadań przez podległe im wydziały.

Natomiast w myśl § 6 ust. 4 Regulaminu organizacyjnego Dyrektorem Wydziału Geodezji i Kartografii jest Geodeta Powiatowy.

W skład Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy zgodnie § 6 ust. 1 pkt 5 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy wchodzi Wydział Geodezji i Kartografii.

Geodetą Powiatowym jest **Pan Henryk Siuda**, jednocześnie pełniący funkcję Dyrektora Wydziału Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, który na podstawie Aktu powołania z dnia 20.02.2004 r. znak OR.I.1121/3/04, realizuje zakres zadań Starosty określonych w art. 7d ustawy.

(kopia dokumentów – str. 6 - 14 akt kontroli)

3. Stan kadrowy Wydziału Geodezji i Kartografii – Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej oraz posiadanie stosownych uprawnień zawodowych przez pracowników w zakresie wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii

Lp.	Imię i nazwisko	Opis stanowiska pracy	Wykształcenie	Posiadanie uprawnień zawodowych
1.	Maciej Lewandowski	Kierownik referatu PODGiK	mgr inż. geodezji i kartografii	nr 22010 zakres 1
2.	Joanna Mętel	Samodzielny referent	inż. geodezji i kartografii	brak
3.	Teresa Leończyk	Starszy geodeta	technik geodeta	nr 12183 zakres 1
4.	Alicja Sternal	Specjalista	lic. administracja	brak
5.	Jerzy Zalewski	Geodeta	mgr geodezji	nr 4050 zakres 1, 2 i 3
6.	Janusz Ziółkowski	Starszy geodeta	technik geodeta	nr 14479 zakres 1 i 2

(kopia dokumentów – str. 15 - 39 akt kontroli)

4. Infrastruktura techniczna i informatyczna

Zarządzeniem Nr 10/10 Starosty Bydgoskiego z dnia 26 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Informacji oraz wyznaczenia administratorów (zmienione zarządzeniami 5/11, 1/12, 3/13) wprowadzono do stosowania Politykę Bezpieczeństwa Informacji.

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy jest licencjobiorcą programu TurboEWID. Z użyciem tego oprogramowania prowadzony jest m.in. Bank Osnów.

(kopia dokumentów – str. 40 - 81 akt kontroli)

I. Ustalenia kontroli

Kontrolą problemową objęto wykonywanie w powiecie bydgoskim obowiązku ochrony znaków geodezyjnych, wynikającego z art. 7d *ustawy*.

Przedmiotową kontrolę zrealizowano w ramach wykonania Planu kontroli na 2014 r. Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego.

W skład powiatu bydgoskiego wchodzi 131 obrębów ewidencyjnych, łącznie 139090,97 ha.

Ilość zgłoszonych prac geodezyjnych do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w 2013 r. wynosiła 5760, natomiast w 2014 r. do dnia 31.03.2014 r. – 749.

(kopia dokumentów – str. 81-84 akt kontroli)

1. Modernizacja lub założenie osnowy poziomej lub wysokościowej w okresie objętym kontrolą

Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Geodetę Powiatowego obecnie trwają prace przygotowawcze mające na celu inwentaryzację istniejącej osnowy wysokościowej i opracowanie projektu modernizacji tej osnowy w kolejnych latach. Prace przygotowawcze obejmują analizę materiałów znajdujących się w zasobie, opracowanie warunków technicznych i wyłonienie wykonawcy prac. Starosta Bydgoski wystąpił pismem znak GK.3153.1.2015 z dnia 16 marca 2015 r. do Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego o zwiększenie dotacji celowej Wojewody Kujawsko – Pomorskiego na prace geodezyjne (nieinwestycyjne) z przeznaczeniem na inwentaryzację i opracowanie projektu modernizacji osnowy wysokościowej i poziomej na terenie powiatu. Wojewoda Kujawsko – Pomorski decyzją z dnia 11 maja 2015 r. Nr WFB.I.3120.3.19.2015 zwiększyła dotację do kwoty 70 tys. zł zgodnie wnioskowanym przeznaczeniem. Natomiast w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r. nie były wykonywane prace obejmujące założenie lub modernizację geodezyjnej osnowy poziomej lub wysokościowej.

2. Układy współrzędnych stosowane na terenie powiatu bydgoskiego

Na obszarze działania Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy stosowany jest układ współrzędnych płaskich prostokątnych oznaczony symbolem „1965”. Natomiast na terenie powiatu bydgoskiego brak jednolitego układu wysokościowego, występują układy Amsterdam, Kronsztadt 60 oraz PL-KRON86-NH oraz inne lokalne. W związku z tym stosowany układ współrzędnych prostokątnych płaskich jest niezgodny z § 3 ust. 1 pkt 4 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. poz. 1247, zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie układów)*, w myśl którego państwowy system odniesień przestrzennych tworzą m.in. układ PL-2000. Zgodnie

z uchylonym *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821)* układ współrzędnych płaskich prostokątnych oznaczonych symbolem „1965” mógł być stosowany do 31 grudnia 2009 r. Ponadto zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 *rozporządzenia ws. układów* jedyny obowiązujący układy wysokości stosowany na terenie powiatu bydgoskiego to PL-KRON86-NH.

3. System informatyczny do prowadzenia bazy danych osnów geodezyjnych

W najbliższym czasie nie planuje się prac polegających na założeniu dla całego obszaru powiatu bydgoskiego banku osnów w jednolitym systemie odniesień przestrzennych, który byłby zgodny z *rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 14 lutego 2012 r. w sprawie osnów geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych (Dz. U. poz. 352, zwane dalej rozporządzeniem o osnowach)* oraz *rozporządzeniem w sprawie układów*. W chwili obecnej baza danych szczegółowej osnowy poziomej prowadzona jest w ramach odrębnego modułu programu TurboEwid, która jest zgodna z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie ww. rozporządzeń.

4. Pozioma osnowa geodezyjna

4.1. Osnowa podstawowa

Na podstawie informacji pozyskanych z Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej dla powiatu bydgoskiego nie jest założony żaden punkt poziomej osnowy fundamentalnej 1. klasy (podstawowa osnowa pozioma), w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych „2000”.

Na terenie powiatu bydgoskiego znajdują się 2 punkty podstawowej bazowej osnowy poziomej 2. Klasy o nr 344401900 - nazwa punktu 4305 POLREF – TRZEMIETOWO oraz nr 345301900 - nazwa punktu 4409 POLREF – SOPONINEK. Punkty sieci POLREF, zgodnie z *rozporządzeniem o osnowach*, tworzą podstawową bazową osnowę poziomą. Sieć POLREF stanowi sieć utworzona przez 348 punktów na obszarze kraju, których współrzędne zostały wyznaczone w układzie EUREF89 poprzez bezpośrednie dowiązanie do punktów sieci EUREF – POL, pomierzonych w latach 1994 – 1995 przy użyciu techniki GPS.

Ponadto na terenie powiatu bydgoskiego znajduje się 26 punktów dawnej osnowy I klasy (nazewnictwo zgodnie z instrukcją techniczną „G-2 Wysokościowa osnowa geodezyjna”, wprowadzoną do stosowania zarządzeniem nr 4 Prezesa GUGiK z dnia 11 kwietnia 1980 r., zmienioną zarządzeniem nr 6 Prezesa GUGiK z dnia 23 lipca 1983 r. (Dz. Urz. GUGiK Nr 2, poz. 7), wprowadzona do stosowania przez *rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie standardów technicznych dotyczących geodezji, kartografii oraz krajowego systemu informacji o terenie)* wyznaczonej

metodami klasycznymi, które również zgodnie z *rozporządzeniem o osnowach* i tworzą obecnie podstawową bazową osnowę poziomą.

Zgodnie z punktem 4 Rozdziału 2 Podstawowa pozioma osnowa geodezyjna Załącznika Nr 1 *rozporządzenia o osnowach* punkty podstawowej poziomej osnowy geodezyjnej powinny być rozmieszczone równomiernie na obszarze całego kraju, przy czym średnie zagęszczenie punktów fundamentalnej osnowy poziomej nie powinno być mniejsze niż 1 punkt na 20 000 km², a średnie zagęszczenie punktów bazowej osnowy poziomej, z uwzględnieniem punktów osnowy fundamentalnej, nie powinno być mniejsze niż 1 punkt na 50 km². W myśl ww. zapisów kontrolerzy mogli sprawdzić wyłącznie zagęszczenie punktów bazowej osnowy poziomej i odniesieniu do powierzchni powiatu wynosi ono 1 punkt/49,68 km². W związku z tym zagęszczenie punktów podstawowej osnowy poziomej na terenie powiatu bydgoskiego jest prawidłowe. W związku z tym nie ma potrzeby wnioskowania do Głównego Geodety Kraju w sprawie założenia ww. punktów osnowy.

4.2. Osnowa szczegółowa

Zgodnie z przekazanym sprawozdaniem statystycznym za rok 2013 w zakresie m. in. szczegółowej osnowy geodezyjnej (stan na dzień 31.12.2013 r.) na obszarze powiatu bydgoskiego znajdują się 2373 punkty osnowy poziomej dawnej II i III klasy (zgodnie ze starym nazewnictwem), które obecnie w myśl *rozporządzenia o osnowach* tworzą szczegółową osnowę poziomą 3. klasy.

Rodzaj punktów osnowy	Liczba punktów osnowy				
	wg Banku Osnów, położonych w granicach powiatu	Przeliczonych na układ "2000"	w dobrym stanie dokładnościowym i fizycznym	wymagających ponownego wyznaczenia i/lub wznowienia	zapotrzebowanie na nowe punkty
klasa II	723	0	700	23	0
klasa III	1650	0	1600	50	200

4.3. Informacje o osnowie w odniesieniu do terenu całego powiatu

Jak wynika ze sprawozdania technicznego sporządzonego przez wykonawcę Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno – Kartograficzne w Bydgoszczy z wykonania pracy ks. robót ZB – 139/2000, na podstawie zawartej ze Starostwem Powiatowym w Bydgoszczy umowy 50/2000

z dnia 24.07.2000 r., dokonano zrealizowania uzgodnionych i zatwierdzonych projektów technicznych założenia szczegółowej osnowy poziomej III klasy, wraz z konserwacją punktów I i II klasy. Opracowaniu podlegał teren części obszaru powiatu bydgoskiego położonego w gminach: Białe Błota, Nowa Wieś Wielka i Solca Kujawskiego, tj. obszar 44572 ha, w tym powierzchnia miasta Solca Kujawskiego 1865 ha, powierzchnia lasów i wód 27100 ha, pozostałe tereny 15607 ha. W ramach tej pracy założono **601 punktów** III klasy (403 punkty przy wykorzystaniu techniki satelitarnej GPS oraz 198 punktów metodą klasyczną – miasto Solec Kujawski), w tym wykonano stabilizacje punktów, przekazano znaki pod ochronę (nowe i adaptowane) oraz sporządzono opisy topograficzne punktów (nowych i adaptowanych).

Wykonane pomiary satelitarne posłużyły do obliczenia wektorów w układzie WGS84. Wyrównanie sieci złożonej z wektorów zrealizowano metoda pośredniczącą. Następnie przetransformowano współrzędne B, L, H do układu „1965” i układu „Kronsztadt 86” w oparciu o 14 punktów o znanych współrzędnych poziomych (3 punkty POLREF i 11 punktów osnowy I klasy) oraz 16 punktów o znanej wysokości (3 punkty POLREF, 5 punktów I klasy, 1 punkt II klasy i 7 punktów III klasy). Otrzymano średni błąd transformacji $m_0 = 0,027$ m. Sieć pomierzona klasycznie została wyrównana metodą pośredniczącą z realizacją warunków najmniejszych kwadratów w III strefie układu „1965”. Średni błąd położenia punktu wynosi od 0,014 m do 0,039 m. Obliczenia współrzędnych półpoligonów wykonano metodą ścisłą – maksymalny błąd położenia punktu w stosunku do punktu centralnego wynosi 0,01 m. Z kolei maksymalny błąd położenia punktu bliskiego w stosunku do punktu macierzystego nie przekraczał 0,02 m.

Zgodnie ze sprawozdaniem technicznym sporządzonym przez wykonawcę Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno – Kartograficzne w Bydgoszczy z wykonania pracy ks. robót ZB – 090/2002, na podstawie zawartej ze Starostwem Powiatowym w Bydgoszczy umowy 21/2002 z dnia 16.09.2002 r., dokonano zrealizowania uzgodnionych i zatwierdzonych projektów technicznych założenia szczegółowej osnowy poziomej III klasy. Opracowaniu podlegał teren części obszaru powiatu bydgoskiego położonego w gminach: Koronowo, Sicienko, Osielsko, Dobrcz i Dąbrowa Chełmińska, tj. obszar 95000 ha, w tym powierzchnia lasów 32000 ha, pozostałe tereny 63000 ha. W ramach tej pracy założono **990 punktów** III klasy (950 punktów przy wykorzystaniu techniki satelitarnej GPS oraz 40 punktów metodą klasyczną), w tym wykonano stabilizacje punktów, przekazano znaki pod ochronę (nowe i adaptowane) oraz sporządzono opisy topograficzne punktów nowych i adaptowanych.

W ramach powyższej pracy dla nawiązania wysokościowego GPS przy wykonywaniu obserwacji punktów II i III klasy określono wysokości płyty (poziom odniesienia „Kronsztadt 86”) niwelacją geometryczną z dokładnością osnowy wysokościowej IV klasy tj. 10 mm/km w nawiązaniu do reperów I i II klasy dla 12 punktów.

Wyrównanie sieci złożonej z wektorów zrealizowano metoda pośredniczącą. Następnie przetransformowano współrzędne B, L, H do układu „1965” i układu „Kronsztadt 86”

w oparciu o 15 punktów o znanych współrzędnych poziomych (3 punkty POLREF i 12 punktów osnowy I klasy) oraz 23 punkty o znanej wysokości (3 punkty POLREF, 3 punkty I klasy, 2 punkty II klasy i 15 punktów III klasy). Otrzymano średni błąd transformacji $m_0 = 0,032$ m. Sieć pomierzona klasycznie została wyrównana metodą pośredniczącą z realizacją warunków najmniejszych kwadratów w III strefie układu „1965”. Średni błąd położenia punktu wynosi od 0,014 m do 0,035 m. Obliczenia współrzędnych półpoligonów wykonano metodą ścisłą – maksymalny błąd położenia punktu w stosunku do punktu centralnego wynosi 0,007 m. Z kolei maksymalny błąd położenia punktu bliskiego w stosunku do punktu macierzystego nie przekraczał 0,03 m. Ponadto w ramach tej pracy ponownie obliczono współrzędne punktów osnowy miasta Koronowa założonych w 1979 r. i ponownie wyrównano metodą ścisłą. Do obliczeń przyjęto oryginalne wyniki z dzienników pomiaru kątów i boków, włączając do obliczeń nowe punkty II klasy i punkty III klasy założone na węzłach starej osnowy. W wyniku analizy dokładnościowej część punktów włączono do osnowy i przenieśmowano zgodnie z zasadą dla szczegółowej osnowy poziomej III klasy.

Na podstawie zgromadzonych w aktach kontroli sprawozdań technicznych dotyczących modernizacji szczegółowej osnowy poziomej, kontrolerzy ustalili, że w latach 2000 – 2002 zostało łącznie założonych 1591 punktów w ramach realizacji zatwierdzonych projektów osnowy oraz ponownie wyrównano osnowę dla m. Koronowa, klasyfikując ją dokładnościowo do osnowy szczegółowej III klasy.

Na podstawie realizacji w latach 2000 – 2002 ww. prac, obejmujących swym zasięgiem łącznie 139 572 ha (44 572 + 95 000), kontrolerzy stwierdzili, że podana w sprawozdaniu statystycznym liczba punktów osnowy III klasy, która wynosi 1650 punktów na terenie powiatu, jest prawdopodobna, gdyż w ww. latach założono łącznie 1591 punktów i wyrównano powtórnie punkty osnowy dla miasta Koronowa, a także opracowanie obejmowało wszystkie 8 gmin powiatu bydgoskiego. Jednak po 2002 r. nie przeprowadzono przeglądu i konserwacji punktów poziomej osnowy szczegółowej.

4.4. Pozostałe osnowy, których nie można zakwalifikować do osnowy szczegółowej 3 klasy

W państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym zgromadzonym w PODGiK w Bydgoszczy znajdują się także operaty techniczne z założenia osnów, których punkty według obowiązującego *rozporządzenia w sprawie osnów* stanowią osnowy pomiarowe. Zostały wykonane m.in. dla:

- Obrębu Kanału Noteckiego. Ks. rob. 380 (1975 r.),
- Wieś Dąbrowa Chełmińska lata 1974 – 1975 r.,
- Wieś Dobrcz 1975 r.
- Wsie Łoskoń, Jaruzyn, Strzelce Górne i Strzelce Dolne ks. rob. 15/74

Aktualnie *ustawa* stanowi, iż dla obszaru całego kraju zakłada się i prowadzi w systemie teleinformatycznym bazy danych, obejmujące zbiory danych przestrzennych infrastruktury informacji przestrzennej, dotyczące między innymi szczegółowych osnów geodezyjnych. W związku z § 23 *rozporządzenia w sprawie osnów bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych* utworzone do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wchodzi w skład bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych określonej w niniejszym rozporządzeniu. Bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych utworzone i aktualizowane na mocy dotychczasowych przepisów mogły być wykorzystywane do dnia 31 grudnia 2014 r.

(kopia dokumentów – str. 81 – 100 akt kontroli)

5. Wysokościowa osnowa geodezyjna

5.1. Osnowa podstawowa

Na podstawie informacji pozyskanych z Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej dla powiatu bydgoskiego nie jest założony żaden punkt wysokościowej osnowy fundamentalnej 1. klasy (podstawowa osnowa pozioma). Natomiast na terenie powiatu znajduje się łącznie 165 punktów osnowy bazowej 2 klasy, z czego 21 punktów stanowi dawną osnowę wysokościową I klasy (zgodnie ze starym nazewnictwem), a 144 punkty są punktami wcześniejszej II klasy (zgodnie ze starym nazewnictwem).

5.2. Osnowa szczegółowa

W myśl rozdziału 7 ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie osnów geodezyjnych szczegółowa wysokościowa osnowa geodezyjna stanowi zbiór punktów będących zagęszczeniem osnowy podstawowej, służących do nawiązywania osnów pomiarowych i wykonywania pomiarów geodezyjnych.

Zgodnie z przekazaniem sprawozdaniem statystycznym za rok 2013 w zakresie m.in. szczegółowej osnowy geodezyjnej (stan na dzień 31.12.2013 r.) na obszarze powiatu bydgoskiego znajduje się 326 punktów szczegółowej wysokościowej osnowy geodezyjnej III i IV klasy (zgodnie ze starym nazewnictwem).

Rodzaj punktów osnowy	Liczba punktów osnowy				
	wg Banku Osnów, położonych w granicach powiatu	przeliczonych na układ "2000"	w dobrym stanie dokładnościowym i fizycznym	wymagających ponownego wyznaczenia i/lub wznowienia	zapotrzebowanie na nowe punkty
klasa III	50	0	0	0	50
klasa IV	276	0	0	0	400

W myśl aktualnie obowiązującego *rozporządzenia w sprawie osnów* punkty zawarte w poniższych operatach zawierają punkty, które zapewniają odpowiednią dokładność i prawdopodobnie stanowią osnowę szczegółową wysokościową osnowę geodezyjną:

1. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Geodezyjne Gospodarki Komunalnej w Bydgoszczy wykonało w latach 1970 – 1971 pracę polegającą na uzupełnieniu sieci niwelacji na obszarze okolic jezior Borówko, Kusowo i Dobrcz, obszar objęty opracowaniem – 1713 ha. W ramach przedmiotowej pracy założono 7 ciągów I rzędu niwelacyjne o łącznej długości 19,76 km adaptując 358 reperów (ówczesnej II i III klasy), stabilizując 13 reperów ziemnych oraz 20 reperów ściennych. Niwelację wyrównano metodą ścisłą, otrzymując średni błąd wyniósł 4 mm. W wykazach podano rzędne w układach Kronsztadt.

2. Wojewódzkie Biuro Geodezji i Kartografii w Bydgoszczy zakończyło pracę ks. rob. 528/1976 w 1976 r., polegającą na uzupełnieniu sieci niwelacji na obszarze obiekcie „Maksymilianowo – Żołędowo”, obszar objęty opracowaniem – 3200 ha. W ramach przedmiotowej pracy założono ciągi niwelacyjne o łącznej długości ciągów I rzędu 31,0 km, łączna długość ciągów II rzędu – 52,8 km. W ramach tej pracy zestabilizowano 18 reperów ziemnych oraz 18 reperów ściennych. Niwelację wyrównano metodą ścisłą, otrzymując średni błąd 1,9 mm/km. Rzędne reperów zostały obliczone w układzie wysokości „Amsterdam”.

Ponadto biorąc pod uwagę, aktualnie obowiązujące *rozporządzenie w sprawie osnów*, kontrolerzy dodatkowo poddali analizie punkty zawarte w poniższych operatach i stwierdzili, że zawierają punkty, które według ich ustaleń nie stanowią osnowy szczegółowej 3 klasy, gdyż zostały wyrównane metodą przybliżoną, która nie zapewnia odpowiedniej dokładności:

1. Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy zakończyło pracę ks. rob. 380, wykonaną w 1976 r., polegającą na uzupełnieniu sieci niwelacji na obszarze Kanału Noteckiego. W ramach przedmiotowej pracy założono ciągi niwelacyjne o łącznej długości 28 km stabilizując 4 repery ziemne oraz 8 reperów ściennych. Niwelację wyrównano metodą przybliżoną, otrzymując średni błąd 3,8 mm/km.

W 2015 roku, zgodnie z budżetem Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, a także dotacją celową Wojewody Kujawsko – Pomorskiego, planowane jest przeprowadzenie, na terenie całego powiatu bydgoskiego, prac polegających na modernizacji szczegółowej osnowy wysokościowej.

Z zestawienia informacji pochodzących ze sprawozdania statystycznego za 2013 r. z danymi z ww. sprawozdań technicznych wynika, że Starosta Bydgoski nie dysponuje wiarygodną informacją dotyczącą liczby znaków wysokościowej osnowy geodezyjnej znajdującej się na terenie powiatu.

(kopia dokumentów – str. 100 - 115 akt kontroli)

6. Sieć triangulacyjna – charakterystyka

Kontrolerom przekazano dane na temat działek wydzielonych pod punkty triangulacyjne oraz poinformowano, że na obszarze powiatu bydgoskiego na dzień kontroli brak danych w kwestii stanu tych punktów. Z przekazanych informacji wynika, że na terenie powiatu bydgoskiego istnieje 106 działek o powierzchni 2 m² wydzielonych pod punkty triangulacyjne, jednakże wszystkie te punkty mogły ulec zniszczeniu (brak dokumentacji dotyczącej ewentualnego zniszczenia). Jako władający tych działek wykazany jest Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

7. Osnowa grawimetryczna i magnetyczna

Z informacji uzyskanych z Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej wynika, iż na kontrolowanym obszarze nie znajdują się punkty osnowy magnetycznej. Natomiast w powiecie bydgoskim, na terenie miasta Koronowo znajduje się punkt nr 61 osnowy grawimetrycznej. Ochronę znaków osnowy grawimetrycznej i magnetycznej wykonuje Główny Geodeta Kraju.

8. Opis stanu osnowy i procedury aktualizowania informacji o stanie osnowy poziomej i wysokościowej

Starosta Bydgoski, w okresie poprzedzającym przedmiotową kontrolę, nie podjął czynności w zakresie przeglądu i konserwacji punktów szczegółowej wysokościowej osnowy geodezyjnej III i IV klasy (zgodnie ze starym nazewnictwem).

Kontrolerzy pobrali losowe wydruki numerycznej mapy zasadniczej i stwierdzili, że punkty osnowy stanowią treść mapy zasadniczej.

Z przekazanych informacji przez Geodetę Powiatowego oraz wybranych przez kontrolerów opinii wynika, że Powiatowy Zespół Uzgodnień Dokumentacji Projektowej w opinii uzgadniania dokumentacji projektowej zobowiązywał inwestora i wykonawcę robót, aby znajdujące się na obszarze przebiegu projektowanych sieci uzbrojenia terenu, znaki

geodezyjne chronić przed zniszczeniem, a szczególnie znaki osnowy geodezyjnej. W opiniach Powiatowego Zespołu Uzgodnień Dokumentacji Projektowej wskazywane były konkretnie punkty i w jakich lokalizacjach (wskazywano arkusz), na terenie danej inwestycji, powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniem bądź przemieszczeniem. Ponadto w przekazanych kopiach opinii Powiatowego Zespołu Uzgodnień Dokumentacji Projektowej znajdowało się pouczenie, że nie przestrzeganie uwag i zaleceń ZUDP podlega sankcjom wynikającym m.in. z art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy Pgik. W związku z tym działania Starosty przyczyniają się do prawidłowego wypełniania obowiązku wynikającego z art. 7d pkt 6 ustawy Pgik, w myśl którego starosta zobowiązany jest do ochrony znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych znajdujących się na terenie powiatu.

Jak wynika z wyjaśnień Geodety Powiatowego wykonawcy prac geodezyjnych w przypadku stwierdzenia w terenie zmian dotyczących znaku geodezyjnego, takich jak jego uszkodzenie, zniszczenie czy zmiana szczegółów terenowych w jego otoczeniu, odnotowuje ten fakt na kopii opisu topograficznego. W przypadku zajścia potrzeby aktualizacji opisu w zakresie miar określających położenie znaku, wykonawcy sporządzają nowy opis.

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych w Starostwie Powiatowym w Bydgoszczy zostały podjęte działania mające na celu gromadzenie zaktualizowanych opisów topograficznych. Kopie zaktualizowanych opisów gromadzone są w odrębnej teczce. Jednakże nie prowadzono bieżącej aktualizacji opisów topograficznych i map przeglądowych zgromadzonych w operatach osnów.

Ponadto jak wynika z wyjaśnień Geodety Powiatowego dotychczas nie otrzymano od geodetów informacji o zniszczonych znakach podstawowej osnowy geodezyjnej.

Z otrzymanych informacji ze Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy wynika, że nie są podejmowane postępowania wyjaśniające w ramach zgłaszanych zniszczeń znaków geodezyjnych w myśl § 9 *rozporządzenia o ochronie znaków*.

W Starostwie Powiatowym w Bydgoszczy brak jest również określenia wewnętrznych procedur współpracy, w przedmiocie ochrony znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych, z jednostkami odpowiedzialnymi za wykonywanie powiatowych, jak również inwestycji komunalnych.

(kopia dokumentów – str. 116 - 150 akt kontroli)

II. Ocena skontrolowanej jednostki i ustalenia kontroli

Do działalności Starosty Bydgoskiego, jako organu administracji geodezyjnej i kartograficznej, zespół kontrolujących wnosi zastrzeżenia, które wynikają z następujących nieprawidłowości:

- na terenie powiatu bydgoskiego są stosowane różne układy wysokości (lokalne, Amsterdam, Kronsztadt, PL-KRON86), z których tylko jeden jest zgodny z § 3 ust. 1 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie układów*. Taki stan może powodować kosztowne skutki przy realizacji różnego rodzaju inwestycji. Przyczyną tego stanu rzeczy jest niepodjęcie do tej pory działań zmierzających do wdrożenia na terenie całego powiatu układu wysokości PL-KRON86.
- na terenie powiatu bydgoskiego stosowany jest układ współrzędnych płaskich prostokątnych oznaczony symbolem „1965”. W związku z tym stosowany układ współrzędnych prostokątnych płaskich jest niezgodny z § 3 ust. 1 pkt 4 *rozporządzenia w sprawie układów*, w myśl którego państwowy system odniesień przestrzennych tworzą m.in. układ PL-2000. Układ współrzędnych płaskich prostokątnych oznaczonych symbolem „1965” mógł być stosowany do 31 grudnia 2009 r. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niepodjęcie działań zmierzających do dostosowania układu współrzędnych do obowiązujących przepisów prawa, co może skutkować poniesieniem wysokich kosztów przy realizacjach inwestycji.
- brak utworzenia, prowadzenia i udostępniania bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych (o których mowa w art. 4 ust.1a pkt 10 *ustawy*), w myśl art. 7d pkt 1 ppkt b *ustawy*. Skutkuje to zmniejszonymi wpływami z tytułu pobierania opłat za materiały pżgik niezbędne do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych. Przyczyną takiego stanu są zbyt niskie środki przeznaczane na informatyzację pżgik.
- brak wypełniania obowiązku wynikającego z § 9 *rozporządzenia o ochronie znaków*, w przypadku otrzymania zawiadomienia o zniszczeniu znaku. Przyczyną takiego stanu jest zbyt mała liczba pracowników. Może to skutkować niszczeniem znaków bez ponoszenia za to jakichkolwiek konsekwencji, a także brakiem pełnej informacji dotyczącej liczby i stanu znaków geodezyjnych znajdujących się na terenie powiatu.
- brak podjęcia czynności w zakresie przeglądu stanu szczegółowej osnowy poziomej i wysokościowej w myśl § 10 pkt 2 w powiązaniu z § 11 pkt 3 *rozporządzenia o ochronie znaków*, a także podjęcia koniecznych ewentualnych działań w zakresie modernizacji tej osnowy, wypełniając obowiązek wynikający z art. 7d pkt 3 *ustawy*. Przyczyną takiego stanu są zbyt niskie nakłady starosty przeznaczone na to zadanie. Brak wypełniania powyższego obowiązku może skutkować utrudnieniami w wykonywaniu pomiarów przez wykonawców prac geodezyjnych.
- brak określenia wewnętrznych procedur współpracy, w przedmiocie ochrony znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych, z jednostkami odpowiedzialnymi

za wykonywanie powiatowych, jak również komunalnych inwestycji. Skutkuje to niszczeniem znaków geodezyjnych w ciągach realizowanych inwestycji i brakiem ponoszenia odpowiedzialności za takie działanie.

- brak wnioskowania przez Starostę Bydgoskiego o przeprowadzenie postępowania w celu ustalenia i ukarania sprawcy w razie podejrzenia popełnienia wykroczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 3 *ustawy*. Przyczyną takiego stanu jest brak przeprowadzenia przez pracowników Starostwa Powiatowego niezwłocznego sprawdzenia stanu znaków. Skutkuje to brakiem ponoszenia przez osoby odpowiedzialne sankcji za ww. wykroczenie.
- brak podjęcia prac polegających na założeniu dla całego obszaru powiatu bydgoskiego banku osnów w jednolitym systemie odniesień przestrzennych, który byłby zgodny z *rozporządzeniem o osnowach* oraz *rozporządzeniem w sprawie układów*. Przyczyną takiego stanu są niewystarczające środki finansowe na zadania w dziedzinie geodezji i kartografii. Skutkuje to brakiem możliwości wykorzystywania bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych oraz mniejszymi wpływami do budżetu Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

III. Zalecenia pokontrolne.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w projekcie wystąpienia pokontrolnego podpisanym przez Starostę Bydgoskiego w dniu 11 czerwca 2015 r., stosownie do art. 46 ust. 3 *ustawy z dnia 15 lipca 2001 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 158, poz. 1092)*, zobowiązuję Pana Starostę do realizacji następujących zaleceń pokontrolnych:

III.1. Dostosować układ współrzędnych płaskich prostokątnych oraz wysokościowych funkcjonujący na terenie powiatu bydgoskiego do zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, tj. *rozporządzeniem RM z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. poz. 1247)*.

III.2. Przeprowadzić inwentaryzację stanu zniszczenia pozostałej części znaków geodezyjnych osnowy wysokościowej, w tym zaktualizować opisy topograficzne oraz ewentualnie podjąć działania w celu uzupełnienia zniszczonych lub niedostępnych znaków.

III.3 Po otrzymaniu stosownych informacji od wykonawców prac geodezyjnych aktualizować opisy topograficzne punktów osnowy i mapy przeglądowe szczegółowej i podstawowej osnowy geodezyjnej. Ponadto w przypadku otrzymania informacji o zniszczeniu, uszkodzeniu lub przemieszczeniu znaku geodezyjnego, wszczynać postępowania w celu ustalenia i ukarania sprawcy, zgodnie z § 9 pkt 3 *rozporządzenia MSWiA z dnia 15 kwietnia 1999 r. w sprawie ochrony znaków geodezyjnych*,

grawimetrycznych i magnetycznych (Dz. U. Nr 45, poz. 454 ze zmianami) w związku z art. 15 oraz art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy.

III.4. Utworzyć, prowadzić i udostępniać bazy danych szczegółowych osnów geodezyjnych (o której mowa w art. 4 ust.1a pkt 10 *ustawy*), w myśl art. 7d pkt 1 lit. b *ustawy*.

III.5. Podjąć konieczne działania w zakresie modernizacji osnowy, wypełniając obowiązek wynikający z art. 7d pkt 3 *ustawy*.

III.6. Określić wewnętrzne procedury współpracy, w przedmiocie ochrony znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych, z jednostkami odpowiedzialnymi za wykonywanie powiatowych, jak również komunalnych inwestycji.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 *ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092)* proszę o poinformowanie Kujawsko - Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia **w terminie 30 dni** od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Staroście Bydgoskiemu. Zgodnie z art. 48 *ustawy*, na wystąpienie pokontrolne nie przysługują środki odwoławcze.

**Kujawsko-Pomorski
Wojewódzki Inspektor Nadzoru
Geodezyjnego i Kartograficznego**

.....
(data i podpis)